

«Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyi Anlaşması» na Türkiye'nin iltihakı hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve İktisat encümenleri mazbataları (1/676)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2656, 6/3267

27 . XI . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

24 Eylül 1949 tarihinde Roma'da tanzim edilmiş olan «Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyi Anlaşması» na Türkiye'nin iltihakı hakkında Dışişleri Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetine 25 . X . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun ve esbabı mucibe lâyhalarının ekleriyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Akdeniz ve mücavir sulardaki ürünlerden lâytkiyle faydalanılması ve bunların geliştirilmesi gayesini istihdaf eden bir Konsey kurulması hususunda Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtının teşebbüsü ile girişilen faaliyetlerin müspet bir şekilde neticelenmesi üzerine 24 Eylül 1949 da Roma'da bir «Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyi ihdası mevzuunda bir Anlaşma tanzim olunmuştu. Anlaşmanın meriyete girebilmesi, bunun asgari 5 devlet tarafından kabulü şartına muallâk bulunduğundan, İtalya, İngiltere, Mısır, Yugoslavya ve İsrail'in kabulleri neticesinde, 20 Şubat 1952 de meriyete giren işbu Anlaşmaya, bilâhara, Fransa, Yunanistan ve Monako Prensiği de iltihak etmişlerdir.

Balıkçılık ve buna müteferri endüstri şubelerinde kullanılan mütekâmil metotların tetkik ve tatbikını teşvik, bunların koordinasyonunu temin, zaruri malzeme ve teçhizatın tedariki hususunda âza devletlere yardım, balıkçıların meslekî hastalıklardan korunmaları ve hıfzıssıhha meseleleriyle iştigal etmek gibi çok faydeli çalışmalarda bulunan mezkûr Konseye katılmaya, Hükümetimiz de ahiren davet edilmiş bulunmaktadır.

K/871 sayılı Kararla kurulmuş olup vazifeleri meyanında memleketimizdeki balıkçılık meselelerinin tetkik ve tanzim etmek, istihsal ve sanayii ile meşgul olmak ve bu sahada her türlü etüd ve araştırmalar yapmak gibi ehemmiyetli konular bulunan Et ve Balık Kurumunun, Hükümetimizin Konseye iştiraki neticesinde, balıkçılık durum ve hususiyetleri memleketimizdeki şeraite uygun diğer memleketlerdeki mümasil teşekküllerle temas ve istişarelerde bulunmasında büyük faydeler mülâhaza edilmektedir.

Birleşmiş Milletler Teknik Yardım Programından bilistifade Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtından balıkçılık mevzuunda teknik yardımlar sağlıyan memleketimizin, bahis konusu Konseye iştirakimiz halinde elde edeceği istifadeler çok daha geniş olacaktır.

Yukarıdaki hususları göz önünde bulunduran Cumhuriyet Hükümeti, «Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyi Anlaşması» na iltihakımız hususunda hazırladığı ilişik kanun lâyihasını Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisinin Yüksek tasdikına arz eder.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No. 1/676

Karar No. 28

24 . II . 1954

Yüksek Reisliğe

«Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyi Anlaşması» na Türkiye'nin İltihakı hakkında kanun tasarısı Dışişleri ve Ekonomi ve Ticaret Vekâletleri temsilcileri hazır oldukları halde incelendi.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtının teşebbüsü ile 25 Eylül 1949 da Roma'da bir «Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyi Anlaşması» tanzim edilmişti. Beş devletin kabulleri neticesinde 20 Şubat 1952 de meriyete giren bu Anlaşma ile Akdeniz ve mücavir sulardaki ürünlerden lâyukiyle faydalanılması ve bunların geliştirilmesi derpiş ediliyordu.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtından balıkçılık mevzuunda teknik yardımlar sağlayan memleketimizin bahis konusu Konseye iştiraki ile daha çok menfaatler temin edeceği düşünüldüğünden komisyonumuz kanun ta-

sarısını aynen ve ittifakla kabul etmiştir.

Havalesi gereğince İktisat Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye En. Reisi Y.

Mazbata Muharriri

Erzurum

B. Dülger

Ankara

S. M. Arsal

Bu Mazbata Muharriri

Denizli

A. Çobanoğlu

Ankara

M. F. Fenik

İmzada bulunamadı

Balıkesir

E. Budakoğlu

İstanbul

N. Tıbar

İmzada bulunamadı

İzmir

O. Kapani

Bursa

H. Köymen

Hatay

A. Melek

İzmir

C. Baban

Muğla

Z. Mandalıncı

Rize

Z. R. Sporel

İktisat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat Encümeni

Esas No. 1/676

Karar No. 11

1 . III . 1954

Yüksek Reisliğe

Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyi Anlaşmasına Türkiye'nin iltihakı hakkında kanun lâyihası, Dışişleri ve Ekonomi ve Ticaret vekâletleri temsilcileri hazır oldukları halde encümenimizde incelendi.

Akdeniz ve mücavir sulardaki ürünlerden istifade imkânlarının artırılması maksadiyle Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtının teşebbüsü ile girişilen faaliyetler neticesinde Roma'da «Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyi ihdası» mevzuunda bir Anlaşma imzalamışlar ve

bu Anlaşma 5 devletin tasdiki ile meriyete girmiş bulunmaktadır.

Balıkçılık usullerinin ilmileştirilmesi ve koordine edilmesi, teknik malzeme temini ve eleman yetiştirilmesi gibi çeşitli yardım sağlayacak olan Anlaşmaya katılmamızın henüz teşekkül etmiş olan Et ve Balık Kurumumuzun inkişafına büyük yardımları olacağı anlaşıldığından lâyiha encümenimizce aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin Yüksek tasviplerine arz

olunmak üzere Reisliğe sunulur.

İktisat Encümeni Reisi Bu mazbata muharriri
Bursa Erzurum
M. San S. Başak
Kâtip
Bolu Ankara
K. Kozak F. Seyhun
İmzada bulunamadı

Bursa
H. Şaman

Giresun
H. Bozdağ
Konya
S. Gürol

Giresun
T. İnanç
Muş
H. Dayı

Edirne
A. Altınalmaz
İmzada bulunamadı
Kocaeli
M. Yılmaz
Zonguldak
S. Başol

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

24 Eylül 1949 tarihinde Roma'da tanzim edilmiş olan «Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyi Anlaşması» na Türkiye'nin iltihakı hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 24 Eylül 1949 tarihinde Roma'da tanzim edilmiş olan «Akdeniz Balıkçılık Konseyi Anlaşması» na iltihakımız kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili
C. Yardımcı

Devlet Vekili

Adalet Vekili
O. Ş. Çiçekdağ

Milli Savunma Vekili

K. Yılmaz

Dışişleri Vekili

F. Köprülü

Milli Eğitim Vekili

R. S. Burçak

Eko. ve Ticaret Vekili

Fethi Çelikbaş

Gümrük ve Tekel Vekili

E. Kalafat

Ulaştırma Vekili

Y. Üresin

İçişleri Vekili

E. Menderes

Maliye Vekili

H. Polatkan

Bayındırlık Vekili

K. Zeytinoglu

Sa. ve So. Y. Vekili

Dr. E. H. Üstündağ

Tarım Vekili

N. Ökmen

Çalışma Vekili

H. Erkmen

İşletmeler Vekili

S. Yırcalı

Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyi
ANLAŞMA

Önsöz

Akdeniz ve mücavir sulardaki ürünlerin lâıyık veçhile kullanılması ve inkişafında müteakıl menfaati olan, ve bundan başka bir Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyi ihdası suretiyle kolaylaştırılacak, Milletlerarası iş birliği vasıtasıyla gayelerin erişmeyi arzu eden, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı âzasından Fransa, Yunanistan, İtalya, Lübnan, Türkiye, Birleşik - Krallık ve Yugoslavya aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır.

Madde — I.

Konsey

1. Akıd Hükümetler, III neü maddede derpiş olunan işlerin ifası ve vazifelerini yerine getirilmesi için aşağıda sadece Konsey namıyla anılacak olan bir Akdeniz Balıkçılık Genel Konseyi kurmayı kararlaştırmışlardır.

2. Aşağıdaki VIII nei madde hükümlerine uygun bir surette bu Anlaşmayı kabul edecek hükümetler Konsey âzası olacaktır.

Madde — II.

Teşkilât

1. Her âza Devletin Hükümeti Konsey toplantılarında bir tek delege tarafından temsil edilir. Bir yardımcı, eksperler ve müşavirler bu delegeye refakat edebilirler. Yardımcıların, eksperlerin ve müşavirlerin Konsey oturumlarına iştiraki, bir yardımcının delegenin gayubetinde ona vekâlet etmesi hali hariç, bunlara rey hakkı vermez.

2. Her âza Devletin Hükümeti bir tek reye sahiptir. Konsey kararları, işbu anlaşmada başka şekilde derpiş edilmiş bir hüküm olmadıkça verilen reylerin ekseriyetiyle alınır. Konsey âzasının mutlak ekseriyeti bir nısap teşkil eder.

3. Konsey bir başkan ve iki başkanvekili seçer.

4. Konsey, kaç toplantı yapılacağını, bunların tarihlerini, yerlerini tesbit, faydalı gördüğü komisyonları teşkil ve usulüne mütedair kaideleri vaz'eder.

5. Âza devletler hükümetlerinin ekseriyeti tarafından başka türlü bir karar alınmadıkça, başkan konseyi senede asgari bir kere toplantıya dâvet eder. İlk toplantı, işbu anlaşmanın meriyete giriş tarihini takibeden altı ay içinde Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtının dâveti üzerine bu teşkilâtın göstereceği mahalde yapılacaktır.

6. Konseyin merkezi, halen İtalya'da Roma'da bulunan Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtının Avrupa Bölge Bürosu merkezinde olacaktır.

7. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı konseye bir sekreterlik temin edecektir.

Madde — III.

Vazifeler

Konseyin iş ve vazifeleri şunlardır :

a) Su ürünlerinden gereği gibi istifade ve bunların gelişmesi ile ilgili teknik cihazları ve bütün oseanografik meseleleri ortaya koymak,

b) Su ürünlerinden istifade gayesiyle, balıkçılık ve bununla alâkadar endüstri şubelerinde kullanılan mütekâmil motorların tetkik ve tatbikını teşvik ve koordine etmek;

c) Su ürünleri ile ilgili bütün oseanografik ve teknik malâmatı toplamak, neşretmek veya her hangi başka bir surette yayınlamak;

d) Bu malûmatlar sahasında mevcut eksiklikleri tamamlamak için âza devletlerin Hükümetlerine, zaruri veya lüzumlu görülecek millî veya milletlerarası araştırma ve gelişme projelerini tavsiye etmek;

e) Lüzumlu görüldüğü zaman, müştereken araştırmalarda bulunmak ve bu maksada mâtuf olarak gelişme projeleri tanzim etmek;

f) İlmî teçhizatın, tekniğin ve nomanklâtürün standardizasyonunu tâyin için alınacak tedbirleri teklif ve gerektiği takdirde kabul etmek;

g) Balıkçılığa mütaallik mevzuatı, âza Devletler Hükümetlerine, bunları mümkün mertebe koordine etmeleri tavsiyesinde bulunmak gayesiyle, mukayeseli olarak tetkik etmek;

h) Balıkçıların mesleklerinden mütevellit hastalıklardan korunmasına ve hıfzıssıhaya mütaallik tetkikleri teşvik etmek;

i) Zaruri malzeme ve teçhizatı sağlamaları için, tavassutta bulunmak suretiyle, âza Hükümetlere yardım etmek;

j) Âza Hükümetler veya Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı ve, faydalı bulduğu mülahaza olunduğu takdirde, aralarında birbirine bağlı menfaatleri olan diğer milletlerarası, millî veya hususi teşekküller tarafından tavsiye olunacak oseanografik ve teknik bütün dâvalara mütaallik her mesele üzerinde raporlar hazırlamak;

k) Faaliyetleri hakkında âza Hükümetlere ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı Konferansına senelik rapor vermek ve her lüzüm gördüğünde, salâhiyeti dâhilinde bulunan meselelere mütedair raporları bu Teşkilâta arz etmek.

Madde — IV.

Bölge

Konsey, coğrafi bakımdan Akdenizden madut sularda, III ncü maddede mezkûr işleri ifa ve vazifeleri yerine getirecektir. Maamafi Konsey bu bölge haricinde araştırmalarda bulunmayı derpiş ederse, III ncü maddenin (j) paragrafı gereğince, ilgili teşekkül ve Hükümetlerle lâzım-gelen anlaşmaya varacaktır.

Madde — V.

Milletlerarası Teşekküllerle İş Birliği

1. Karşılıklı menfaate mütaallik meselelerde Konsey, diğer Milletlerarası Teşekküllerle sıkı iş birliği yapacaktır.

2. Konsey, lüzumlu ve faydalı gördüğü takdirde, III ncü maddede derpiş olunan ilmî mahiyetteki vazifeleri, yukarda mezkûr Teşekküllere tevdi edecektir.

Madde — VI.

Masraflar

1. Delegelerle, yardımcıları, eksperleri ve müşavirlerinin Konsey oturumlarında bulunmaktan mütevellit masrafları, her birinin Hükümeti tarafından tesbit ve deruhde olunur.

2. Neşriyat ve muhaberat dâhil, Sekreterliğin masrafları ve ayrıca toplantılar haricinde Konsey namına icra eyledikleri vazifeler dolayısıyla Konseyin Başkanı ve Başkanvekilleri tarafından yapılan masraflar, Teşkilât Nizamnamesine uygun olarak hazırlanacak ve kabul edilecek yıllık bütçe gerçevesi dâhilinde, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı tarafından tesbit ve deruhde olunur.

3. Gerek kendi arzularıyla gerekse Konseyin tavsiyesi üzerine Konsey âzası tarafından münferiden girişilen araştırmalardan veya gelişme programlarından mütevellit masraflar ilgili Hükümetler tarafından tesbit ve deruhde olunur.

4. Madde III (d) ve (e) paragrafları gereğince müştereken yapılan araştırmalar veya gelişme projelerinden mütevellit masraflar, hilâfı kararlaştırılmadıkça, iştiraklerinin şekil ve nispeti mutabakata varacak âza devletler hükümetleri tarafından tesbit ve deruhde olunur.

Madde — VII.

Tadilât

İşbu Anlaşmada yapılacak her hangi bir tadilât Konsey âzası yekûnunun üçte iki ekseriyetinin muvafakatine tâbi olacaktır. Aşağıdaki haller bu kaideye istisna teşkil eder :

a) Konseyin salâhiyetlerini genişletmek üzere Anlaşmada yapılacak tadilât, üçte iki ekseriyetin muvafakatinden başka Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı Konferansının da tasvibine tâbidir.

b) Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtının uhdesine düşen masrafların tesbiti hususunda Konseyin salâhiyetlerini genişletmek üzere Anlaşmada yapılacak tadilât, Konseyin üçte iki ekseriyetinin ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı Umum Müdürünün muvafakatine tâbidir.

Madde — VIII.

Kabul

1. İşbu Anlaşmada Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtına âza devletlerin hükümetlerinin kabulüne tâbidir.

2. İşbu Anlaşma, konferansın ve konsey âzasının üçte ikisinin muvafakati şartıyla, Gıda ve Tarım Teşkilâtına âza olmıyan devletler hükümetlerinin de kabulüne tâbidir. Bu hükümetler sekreterlik masraflarından, konsey tarafından tesbit ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı tarafından tasvip edilecek bir nispet dâhalinde hisselerine düşen payı takabbül ettikleri takdirde konseyin faaliyetlerine iştirak edebilirler.

3. İşbu Anlaşmanın kabulüne mütedair ihbarnameler keyfiyeti derhal alâkadar hükümetlere bildirecek olan, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı Umum Müdürüne tevdi edilecektir.

Madde — IX.

Meriyete giriş

1. İşbu Anlaşma, beşinci ihbarnamesinin alındığı tarihten itibaren meriyete girer.

2. İşbu Anlaşmanın meriyete girişinden sonra alınan kabul ihbarnameleri, bunların Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı Genel Müdürüne ulaştığı tarihten itibaren hüküm ifade eder. Genel Müdür alâkadar bütün devletleri ve konseyi keyfiyetten haberdar eder.

Madde — X.

Çekilme

Her âza devlet, Anlaşma kendisi için meriyete girdiği tarihten itibaren iki yıl sonra, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı Genel Müdürüne yazılı olarak haber vermek suretiyle işbu Anlaşmayı feshedebilir. Genel Müdür alâkadar bütün devletleri ve konseyi keyfiyetten haberdar edecektir. Çekilme, buna mütedair belgenin Genel Müdür tarafından alınış tarihinden itibaren üç ay sonra hüküm ifade eder.

24 Eylül 1949 tarihinde Roma'da, Fransızca olarak Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtı arşivlerine tevdi edilecek bir tek nüsha halinde tanzim edilmiştir. Tasdikli nüshalar Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Teşkilâtının âza devletlerine dağıtılacaktır.